

รายงานสรุปความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรม
หลักสูตร “ การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล รุ่นที่ ๓ ”
ณ โรงแรมไดมอนด์พลาซ่า อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
วันที่ ๑๑ - ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

นายพรชัย ชัยสงคราม ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรชำนาญการ ได้รับมอบหมายให้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตร “ การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล รุ่นที่ ๓ ” ณ โรงแรมไดมอนด์พลาซ่า อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ ๑๑ - ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ โดยสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ หมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐได้มีบทบัญญัติมาตรา ๗๒ ให้มีการวางแผนการใช้ที่ดิน การกระจายการถือครองที่ดิน และจัดให้มีทรัพยากรน้ำแก่ประชาชนมาตรา ๒๕๗ ได้บัญญัติให้มีการดำเนินการจัดทำแผนปฏิรูปประเทศ ต่อมาได้มีการประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องแผนการปฏิรูปประเทศ รวม ๑๑ ด้าน ในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มีแผนการพัฒนาทรัพยากรที่ดินและทรัพยากรน้ำ โดยมีส่วนที่เชื่อมโยงและสอดคล้องกับบทบาท หน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งการวางแผนการใช้ที่ดินในระดับพื้นที่แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท ได้แก่ แผนการใช้ที่ดินระดับประเทศ จังหวัด และอำเภอ

แผนการใช้ที่ดินระดับประเทศ และจังหวัด เป็นแผนปฏิบัติตามนโยบายและยุทธศาสตร์ ส่วน แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล เป็นแผนปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมตามความต้องการของประชาชน ซึ่งจำเป็นต้องทำกระบวนการจัดทำ “การประเมินการมีส่วนร่วมของชุมชน” (Participatory Rural Appraisal : PAR) การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล สามารถสรุปขั้นตอนได้ดังนี้

๑) การวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิและปฐมภูมิระดับตำบล ข้อมูลประกอบด้วย ข้อมูลหลัก ๓ ด้าน คือ ข้อมูลทรัพยากรดิน ข้อมูลสภาพการใช้ที่ดิน ข้อมูลเศรษฐกิจและสังคม

๒) จัดทำ “การประเมินการมีส่วนร่วมของชุมชน” (Participatory Rural Appraisal : PAR) เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อสะท้อนความต้องการและปัญหาที่แท้จริงของชุมชน ตลอดจนเป็นการตรวจสอบข้อมูลด้านต่างๆ ที่จะนำมาใช้ในการกำหนดแผนการใช้ที่ดินของตำบล

๓) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่

๓.๑) การจัดทำหน่วยที่ดิน เพื่อใช้สำหรับการประเมินคุณภาพที่ดินสำหรับการปลูกพืช

๓.๒) พืชที่มีศักยภาพในพื้นที่ พืชเศรษฐกิจหลักที่สำคัญ พืชอนาคตและพืชทางเลือก ระบบการปลูกพืช การพัฒนาที่ดินเพื่อปรับปรุงการปลูกพืช การอนุรักษ์ดินและน้ำ

๓.๓) เศรษฐกิจของตำบล ผลตอบแทนจากการใช้ประโยชน์ที่ดิน และความต้องการของชุมชน

๔) จัดทำแผนการใช้ที่ดินตามความต้องการของชุมชนและสอดคล้องกับความเหมาะสมของพื้นที่นำเสนอต่อชุมชน เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของชุมชน เลือกเกษตรกรเพื่อทำแปลงสาธิตและขยายผล รวมทั้งทำแผนงาน/โครงการด้านการพัฒนาที่ดิน และการเกษตรร่วมกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น (อบต.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง